СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLI. Ч. 18. Джерзи Сіті, Н. Дж., вівторок, 24. січня 1933. VOL. XLI. No. 18. Jersey City, N. J., Tuesday, January 24, 1933. THREE CENTS.

АМЕРИКАНСЬКА ЕКСПЕДИЦІЯ ДОБУВАЄ СКАРБИ ДАВНЬОЇ ПЕРСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

ШІКАҐО. — Д-р Джеймс Генри Брістед, директор орієнтального інституту при „Юніверзіти оф Шікаґо", звідомляє про великі відкриття перської експедиції, висланої до Персії заходами цього університету. На чолі тої експедиції стоїть д-р Е. Герцфельд.

Експедиція вела від двох років розкопи на місці, де стояло колись місто Перзеполіс, що було столицею давньої перської держави. Оту столицю спалили в 330 р. перед Христом жовніри Александра Великого, оголомшені пиятикою.

Розкопи виказали, що в тім місті панувала в тих давніх часах висока культура. Особливо були високо розвинені штука й техніка. Заховалися сотки чудових різьб, як і тунелі, вижолоблені в камяних скелях.

Кажуть, що це найкращі розкопи, які колинебудь вдалося досі добути. Вони є свідками дуже високої перської цивілізації, яка загинула пізніше під напором диких племен, що сотками літ раз-у-раз наїжджали на Персію з Азії. Особливо чудово мусіли виглядати палати володарів. Це видно з захованих досі величавих сходів, прикрашених різьбами і мармуровими стовпами.

КРІЗА Й УМОВІ НЕДУГИ.

НЮ ЙОРК. — Поправді нема точної статистики щодо цього, щоби можна було виказати числами, що з економічним хаосом, безробіттям і крізою зросли умові недуги. Але це не спиняє психіятра, д-ра Джорджа Прета, твердити, що так є. Він стверджує отсе на підставі дослідів, пороблених над безробітними. І твердить, що маємо тепер у Злучених Державах яких 9,000,000 людей, хорих на умові заворушення. З того не виходить, що ті люди є вже божевільними, але це люди, з котрими є дуже важко жити і котрим важко зжитися з людьми й обставинами. Це особливо відноситься до тих людей, що дійшли легко до маєтків і високих становищ, здобутих на підставі маєткового стану. А тепер, коли розвіялися їх маєток, вони осталися самітними, бо є позбавлені не тільки гроша, алеж й духової культури, якої їм бракує. І отсе є теж причина, чому так багато людей тепер запивається, чи вживає наркотиків. Люди хочуть штучно переноситися в інший світ. Не маючи відповідної духової культури, живуть іншим життям тільки тоді, коли пють чи наркотизуються. А це тільки поширює зріст умових недуг.

БОРА ЗА ІНФЛЯЦІЮ.

ВАШИНҐТОН. — Сенатор Бора є проти податку від продажей. Він каже, що цей податок спаде на найбідніших людей. І тому він є шкідливий, бо відносин не поправить, а тільки зменшить закупну силу. А як зменшатися буде далі закупна сила, то годі думати про стягання податків. Вони будуть чимраз більше маліти. А як будуть маліти податки, то неможливо буде вдержати державний буджет. З того, каже Бора, виходить, що треба пустити більше грошей у рух і дати їх людям у руки, а тоді доперва збільшиться закупна сила мас, а тимсамим збільшаться податки, а з ними і зрівноважиться скорше буджет.

ГЕЙҐ МАТИМЕ СЛОВО ПРИ РОЗДІЛІ ДЖАБІВ.

НЮ ЙОРК. — Публично стверджують, що як Рузвелт зачне роздавати федеральні джаби, то Френк Гейґ, мейор Джерзі Сіти, матиме важне слово. Це буде віддяка Рузвелта за те, що Гейґ попер його цілою силою підчас виборчої кампанії.

ПИНШО ЗА ВИЗНАННЯ СОВІТІВ.

НЮ ЙОРК. — Комітет для визнання Совітської Росії оголошує письмо Ґіфорда Пиншо, говернора Пенсилвенії, в якім Пиншо заявляється за визнання совітів з боку Америки. Каже, що не симпатизує з комуністами, але їх не боїться, тому є за їх визнання.

ТРЕБА НОВОЇ ОПЕРИ.

НЮ ЙОРК. — Дімс Тейлор, композитор і музичний критик, твердить, що опера вдержиться в Злучених Державах тоді, якщо приміниться до тої публики, яка тепер заповняє театри. Опера мусить бути представлена як відділ драми, а багато людей буде думати, що воно так є. Щодо американських композиторів, то вони, каже Тейлор, є добрими музиками, але мало розуміються на театральній штуці.

ОГРАБИВ ДИТИНУ.

ШІКАҐО. — Тяжкі часи настали і для бандитів. Ось 13-літній Вилієм Белтер мав занести $5 до електричної компанії, щоби вирівнати рахунок за світло. По дорозі приступив до нього якийсь чоловік, запитав, куди йде, забрав $5 і казав, що сам за нього заплатить. Вже було більше таких випадків, що ограблено діти.

ЩОДЕННИК МАТЕРІ МИКОЛИ II.

У Берліні появиться небавком щоденник колишньої російської цариці Марії Федоровни, матері царя Миколи II. Вона була з походження Данчанка. Після смерти мужа царя Олександра III. вона здебільша проживала на царськім дворі при сині. Щоденник писаний данською мовою. Він переховувався у приватній хаті імператриці в Аничковій палаті у Ленінграді. Ніхто не знає, яким робом цей рукопис попав у Польщу, до якогось малого антикваря, де випадково його відкрили і переродали у Берлін. Одно з великих берлінських видавництв дало перекласти текст на німецьку мову. Із щоденника видко, що стара інтеліґентна жінка, хоч дуже слабо знала російську мову і сама не могла читати часописів, дуже добре орієнтувалась у подіях. Підчас війни вона не вірила офіціяльним комунікатам і передчувала, що кінець роду Романових недалекий.

СОВІТСЬКІ ГАРАЗДИ.

Редакція львівського „Діла" дістала з Одеси лист, з якого подає деякі цікаві уступи:

„...Бачився з Твоєю мамою. Вона бідує. Нічого крім хати на хазяйстві нема. Та й хата розвалюється. Багато людей повмирали з голоду цієї зими. Тепер у нас в Одесі страшенна дорожня. Обід з трох дань у „Льондонській Гостинниці" коштує 25 карб. Десяток помідорів коштує 2 карб. Про те, щоби купити щось із одіжі, нема мови. Ходжу майже босий. Черевики коштують 100 карб. А я дістаю місячно 250 карб. усього, та ще й стягають з того 100 карб. ріжних поборів. Пароплави до нас приходять, але вони нічого нам не привозять, а все звідси забирають. Магазини у нас порожні. На базарах усе є, але за великі гроші. Убрання коштує 300 карб. Пальто, яке колись можна було купити за 20 карб., коштує тепер 500 карб. Словом, бідному робітникови нема в що одягнутися. Пришли звідти щонебудь з одіжі..."

Рай та й годі!

НЕСПОДІВАНА РЕКЛЯМА.

Молода еміґрантка у Парижі, Сотник (хто зна, може й землячка?) пішла до фотографа Іванова і зробила собі знимку. Здивувалась вона дуже, коли за якийсь час побачила свій портрет у всіх часописах. Це відомий інститут краси „Кева" так робив рекляму своїм чудодійним косметичним виробам. А що для чужинців назвище „Сотник", ще й зовсім скромне, не каже нічого, то під фотографією реклямованої Сотниківної підписали „княжна Кочубей". Сотниківна подала інститут „Кева" у суд і домагалась відшкодування 50,000 фр. Фірма „Кева" перед судом склала вину на фотографа, що передав її фотографію, кажучи, що може нею розпоряджатися. Судови цього було мало: всеж таки „Кева" реклямувала свої вироби при помочі невідомої їй молодої жінки. А що панна Сотник не була княжною, то суд признав їй, тільки 7,000 фр. Стільки видко варта в Парижі фотографія на виробах доброї фірми!

В БОРОТЬБІ ЗА ІСНУВАННЯ.

У лісі, що є власністю Герстмана, біля Лагодова, від багатьох років працювали селяни з Лагодова. Вони рубали дерево та відставляли його до Львова. Тому кілька днів управитель ліса не взяв до роботи, Лагодівців, тільки Німців з німецької кольонії Унтервальден. Вечером, коли Німці везли дрова до Львова, напали на них Лагодівці і так їх побили, що один униєвдовзі потім помер. Слідство ведеться, але дотепер нічого конкретного не стверджено. По тому випадку управитель знову взяв Лагодівців до праці.

СКЛЯНИЙ ЕКРАН.

У славній фабриці скляних виробів у Лянкашир роблять тепер експерименти з новим екраном. Головний інжинір фабрики, Тейлор, твердить, що скляний екран матиме для розвитку кіна революційне значіння. Велике скляне зеркало замісць нинішнього полотняного екрану надасть постатям фільми релєфности. Пластичний ефект кінової проєкції робитиме враження дійсности. Нелегко буде переробити всі дотеперішні кінові салі, тому, що новий екран домагається великого простору поза стіною, на якій знаходиться.

ХТО КУПУЄ НИНІ ЗАМКИ.

Як повідомляють берлінські ґазети, світовий чемпіон боксу Шмелінг купує один із найславніших замків Померанії, біля Нейдека, де звичайно проводив літні вакації Гінденбурґ. Замок цей з історичною минувшиною має величезний парк з 5,000 гектарами землі і багато дичини. Шмелінг завзятий ловець і хоче там пробути всю зиму.

ВІДПОВІДАЛЬНИЙ КОРЕКТОР.

У Татарії виходить комуністичний часопис п. з. „Скріплюємо Колгози" (колективи господарства). Цей часопис оригінальний тим, що на кожнім своїм числі крім назвища відповідального редактора та технічного є ще підпис коректора. Редактор відповідає за зміст часопису, коректор за всі помилки, які часто вивертають цілий зміст комить головою. Тому, що Татари володіють не найкращою російською мовою і погорджують правописом, читачі завдячують коректорови, який пускає ці помилки в друк, неодну хвилину сміху.

ЗООЛЬОҐІЯ В ЦИФРАХ.

Проф. Опенгаймер оголосив недавно працю про стан найновіших зоольоґічних дослідів. Довідуємося з тієї праці, що в XVIII в. учені знали лише 1,100 родів звірят, а нині знають 400,000. З того 280,000 родів комах, 50,000 родів самих мотилів, 40,000 родів мух, 120,000 родів хробаків. Учений старинної Греції Аристотель знав 60 родів риб, а нині учені знають — 12,000. Опенгаймер подає у своїй праці здогадні числа деяких звірят. І так, він твердить, що мишачий рід є під численним оглядом 5 разів більший від чоловічого. Є їх на цілій земській кулі коло 10 міліярдів.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

АВСТРІЮ ЗАМКНУЛИ ДЛЯ ЧУЖИННИХ МУЗИКІВ.

Наслідком заходів організацій австрійських музиків маґістрат Відня видав розпорядок, що в часі від 1-го січня до 30-го квітня 1933-го року у Відні не можуть бути заняті ані виступати закордонні музики. Виїмково, і то переходово, будуть допущені тільки музики з Німеччини і Швайцарії.

ДОМИ ПРИЛЮДНОЇ БЕЗСОРОМНОСТИ.

В варшавському ревієвому театрику „Ананас" застрілив якийсь Дрожинський танечницю Іґу Корчинську. Засуджений на 5 літ вязниці, Дрожинський відкликався до Апеляційного Суду, який, зменшуючи кару, видав такі мотиви свого присуду:

„Якби не сучасний упадок прилюдної моралі, що дозволяє культивувати на принципальних вулицях доми прилюдної безсоромности, де як найбільші пробої виставляється жіночі тіла, чи то поодиноко чи в групах, а завжди майже нагі і завжди з намаганням увидатнити те, що в мужеській частині публики викликає соромічні похоти — не було би трагедії Корчинської. Громадянство може врешті в обличу маєстату смерти жертви спамятається в тому зіпсуттю і стане домагатися боротьби зі злом, що тим більш небезпечне, бо доступне широким масам".

Дальше Апеляційний Суд стверджує, що „громадянство не має права кидати найважчим каменем осуду на того, хто завинив необачно, піддавшися злу, яке це громадянство горячо підтримує".

Отсі мотиви варшавського Апеляційного Суду дуже знаменні і є мабуть першим світлом, киненим на установу ревієвих театриків, які родяться тепер у цілому світі як гриби по дощі та принаюють публику нераз найогиднішою порнографією. Може справді це перше світло дасть змогу подумати над тією справою, що загрожує цілковитим розвалом моралі.

БУВШИЙ КОМАНДАНТ ПОСТЕРУНКУ ПОЛІЦІЇ ЗА КРАТАМИ.

В своїм часі в нашій і чужій пресі багато писалося про голосну справу вбивства внаслідок катування підчас допитів на постерунку поліції в Колках, луцького повіту, одного арештованого селянина з села Старосілля. В цій справі відбулася розправа в луцькому окружному суді і коменданта постерунку, Ант. Плюценіка, та трох поліціянтів і місцевого вчителя-Поляка, що теж брав участь у тому катуванню, суд засудив по 2 роки вязниці. Чи сидїли вони у вязниці, цього не знаємо, але бувшого коменданта Плюценіка таки звільнили і він став „цівільом". Недавно цей добродій знов дав знати про себе, тим разом з іншого боку. На ярмарку в Пересіні, луцького повіту, підозріваючи селянина села Рупка, Ів. Морозюка, в крадіжі коня, тяжко ранив його ножем, а коли постерунковий Міхальський хотів Плюценіка розброїти, то він його теж поранив тяжко ножем в околиці серця. Обох раненних перевезено до шпиталю, а Плюценіка арештовано.

КИТАЙ СПІШНО ГОТУЄТЬСЯ ДО ВІЙНИ З ЯПОНІЄЮ

АРМІЇ РІЖНИХ КИТАЙСЬКИХ ҐЕНЕРАЛІВ БУДУТЬ ЗЄДНАНІ ДЛЯ СПІЛЬНИХ ОПЕРАЦІЙ ПРОТИ ЯПОНЦІВ.

ШАНҐГАЙ (Китай). — Поведінка Японії в Лізі Націй, заява міністра справ закордонних, що Японія не спинить акції на Далекому Сході й загроза переходу японської армії на територію Китаю з Манджурії та наступ японських військ на провінцію Джегол змусили ріжних китайських ґенералів, що все воюють між собою, взятися спільними силами за організацію опору японському наступови на Китай. У Нанкіні відбулася нарада маршала Кай Шека з головними китайськими военними лідерами. На нараді вироблено спільний плян їх виступу проти японської офензиви в провінції Джегол та проти можливої спроби Японців перейти зі своїм військом на північну частину Китаю.

В Китаю почав останніми часами замітно зростати патріотичний настрій, що приводить до обєднання між собою й з урядом окремих політичних та мілітарних груп, що все боролися між собою. Отак японська окупаційна політика в Манджурії приводить до консолідації Китаю.

ЯПОНІЯ ЗБІЛЬШУЄ СВОЇ СИЛИ В МАНДЖУРІЇ.

НАНКІН (Японія). — В китайському уряді наступила повна зневіра в те, що Ліґа Націй може щонебудь зарадити в справі японського наступу в Манджурії й военної акції проти Китаю, хоч формально війни не проголошено. Сильне враження зробили на китайських лідерів відомости з Токіо про те, що Японія рішила збільшити на 50% свої военні сили в Манджурії, а особливо на кордоні північного Китаю.

В Японії переводиться рекрутація новобранців до армії, а разом з тим лишаються в армії всі ті, яким тепер виходить реченець военної служби. Все це говорить за те, що Японія не думає робити ніяких уступок у справі Манджурії, не зважаючи на всі протести Китаю й спроби Ліґи Націй спинити японську акцію.

БОЛЬШЕВИКИ РОЗСТРІЛЮЮТЬ БЕЗ КІНЦЯ Й МІРИ.

СЕВАСТОПОЛЬ (Україна, Крим). — З наказу чеки розстріляно шістьох урядовців міського фінансового відділу. Всіх розстріляних чекісти обвинуватили в „контрреволюції", яка виявилася в тому, що вони брали хабарі від платників податків за те, що зменшували їм податки.

Начальника відділу та шістьох інших вислано на каторжні роботи.

ПРИВЕЗЛИ З АФРИКИ МОНАРХІСТІВ НА СУД У МАДРИДІ.

МАДРИД (Еспанія). — Після того, як з малярійної кольонії в Африці втікли до Портуґалії 29 монархістів, республиканська влада поспішила перевести з Африки до Мадриду 59 інших монархістів-засланців, щоб поставити їх перед суд за спробу монархістичного перевороту в серпні минулого року.

Ці монархісти кажуть, що вони не знали про втечу їх товаришів, а довідалися про це щойно тоді, коли почалося слідство в справі втечі. Всі вони задоволені з того, що їх привезли знову до Еспанії й вивезли з місцевости малярійної, де всі засланці наражені на смерть від малярії.

КРІВАВІ ВИБОРИ В ІРЛЯНДІЇ.

ДУБЛІН (Ірляндія). — Передвиборча агітація в Ірляндії закінчилася кривавою сутичкою між сторонниками Де Валери та сторонниками його противника Косґрейва. Сутичка відбулася в Дубліні підчас промови бувшого міністра оборони в уряді Косґрейва, ґенерала Мулкаґіса.

Підчас сутички поранено 90 осіб. Поліція палками ледви розігнала ворохобників.

ЧЕСЬКІ ФАШИСТИ ВОРОХОБЛЯТЬСЯ.

ПРАГА (Чехословакія). — В місті Брно фашисти під командою молодого лідера, поручника Кобзінека, хотіли захопити в свої руки місцеві военні касарні для розміщення в них на життя безробітних, членів фашистівської военної організації.

Підчас сутички фашистів з військом убито одного фашиста, а 8 осіб з обох сторін покалічено, поки військо виперло фашистів з касарень. Тепер влада переводить ревізії в помешканнях фашистівських лідерів по всій державі, щоб викрити дальші пляни фашистів та перешкодити їх здійсненню.

РОСІЯ УКРІПИЛАСЯ ПРОТИ ФІНЛЯНДІЇ.

ГЕЛЬСІНҐФОРС (Фінляндія). — Большевики старанно укріпили північний кордон Росії проти Фінляндії. Здовж кордону побудовано фортеці, довготревалі шанці, а також побудовано кілька стратеґічних шляхів як битих так і залізничих.

Все вказує на те, що Росія поспішно готується до війни. Військове міністерство поробило запаси харчів та запаси ріжного устаткування і т. д.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1858.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

МІСЯЦЬ СОБОРНОСТИ

Січень, це місяць радости, відродження української державности на Великій Україні й Злуки всіх українських земель в одну українську державу. Та місяць січень є й повний траґедій, повний споминів про таку траґедію як бій під Крутами й інші. Та найбільше пропамятний він таки днем 22 січня 1919 року, коли то проголошено в Києві Державну Соборність. Це день, який певно стане колись найбільшим українським народнім святом. І було би добре, щоби він і сьогодня ним уже був.

Річ ясна, що ми не маємо тут на думці звичайного формального свята, а думаємо про те, щоби ми кождого року, в січні, не тільки сповнювали формальний обовязок, святкуючи соборність, але таки мали її живою перед очима. Бо тільки тоді, коли не схочемо жити самодурством, побачимо, що ми ще замало працюємо над тим, щоби прийшла дійсна соборність. І побачимо далі, що колиб навіть знову прийшла нагода здійснення ідеалу нашої державности, ми знову будемо до цього непідготовані.

Коли говоримо про соборність, то розуміємо під тим підпорядкування інтересів усіх наших поодиноких земель інтересови цілости, як і таку українську політику, яка завжди, на яких землях і під якими займанщинами вона не веласяб, була би пристосована до загально-національного, себто соборницького інтересу.

Не зашкодилоб нам хоч раз на рік, у січні, порушувати оту соборницьку справу, застановляючися над тим, чи наша політика в краю і на іміґраціях дійсно веде до соборности, чи може від неї відтягає. Бо кождий новий рік повинен знаходити нас більш скристалізованими й більш обєднаними біля тої великої ідеї. Колиж ми тепер не були би в спромозі задля цеї ідеї зближитися до себе, то якжеж думати, що зможемо це зробити, коли зачнеться нова світова заверуха, коли перервуться між нами звязки, коли ми будемо змушені на займанщинах і по ріжних еміґраційних осередках вести визвольну працю кожний на власну руку і малили навіть гуртками.

Місяць січень як місяць здійснення державницького максімума українського народу повинен викликувати на всіх наших землях і на всіх іміґраціях бажання те все обговорити з наміром обєднати всі наші сили, щоби соборність в універсалі — на папері — перемінилася в дійсність.

ПО СКІНЧЕННЮ ПЛЄБІСЦИТОВОЇ АКЦІЇ

(Стаття надіслана з краю).

Читачі вже знають, які великі труднощі роблено українській людности в Польщі підчас переведення шкільного плєбісциту. Підмовлені начальники громад не хотіли потверджувати підписів батьків та опікунів на шкільних декляраціях, інспектори жадали нотаріяльних або судових леґалізаційних підписів на повновластях для людей, що зібрані деклярації предкладали, не хотіли потверджувати числа зложених деклярацій, але почали потверджувати при відбиранню їх **вагу** (!!) зложених деклярацій (на декаґрами, кільоґрами чи ґрами) та уживано ще й інших „способув і способікув", щоби потім шовіністична польська преса могла чванитись між іншим і ось яким окликом:

„Украіньскі плєбісцит школьни загамовани окульнікєм куратора львовскеґо".

Супроти того українська парляментарна репрезентація вислала телеґрафічну жалобу до міністра освіти, а крім того виїхав до нього негайно посол Великанович і представив йому ті надужиття, а зосібна „указ" львівського куратора.

На це дав йому міністер дуже успокоюючу відповідь: признав, що „указ" львівського куратора не має законного оправдання і заявив, що міністерство візве куратора до вияснень (!) його **зарядження** та дасть належні доручення (!)

А було це безпосередньо перед самим латинським Різдвом, а реченєць до вношення деклярацій минав уже... 31. грудня!

Очевидна річ, що всякі „зарядження", хочби вони й вийшли з Варшави — були би вже спізнені, але дотого львівська шкільна кураторія вислала 30. (!) грудня до польських часописів урядове спростування в тім дусі, що „нераховання деклярацій понад 20 штук має своє узасаднення" в обовязуючій від 1931 р. бюровій інструкції, а щодо жадання нотаріяльного ствердження підписів, то міністерство прослідить справу; а наскільки видано незгідні з обовязуючими приписами зарядження — то львівська кураторія одержить відповідне вияснення".

Як бачимо — була це згори уложена **„цюцюбабка"**, була це плянова гра на опізнення, обрахунок на це, щоби всі заходи української людности для виборення в законній дорозі своєї рідної школи — зробити ілюзоричними.

Цілі томи можна би посписувати, описуючи ті всілякі штучки, яких уживано, щоби нашому селянству перешкоджувати у виконанню його прав, або щоби його запудати, стероризувати.

Ось нпр. у **вербівській волости** (то є збірній громаді) на Дубенщині війт-хрунь усякими способами викручувався від засвідчування підписів і хоч плєбісцитовою акцією було велике зацікавлення, а селяни виявили подиву гідну свідомість і впертість в обороні своїх прав, то з вини того війта і місцевого команданта постерунку поліції всі заходи селян лишилися без наслідків.

А щоби залякати селян від внесення декляцій, пущено в рух усілякі інтересні способи. І так нпр. до села Микитич та інших сіл тої волости, які до плєбісциту поставилися добре — командант постерунку з Верби приїхав з поліціянтом оглядати, чи є в селян виходки(!) і стали чіплятись, що то — мовляв — заглибока (?!) яма, то замала і за це посписували карні протоколи, а нпр. в селі Микитичах 8 найсвідоміших і найактивніших селян, що найбільше працювали в справі шкільного плєбісциту — вже одержали карні накази по 30 зол. з тим, що з місця мали бути гроші стягнені.

Як бачимо, то і на Волині поширився гарно рух за школу в рідній мові, хоч там робляться всі можливі заходи, щоби не допустити тамтуди „украіньскєй заразі" з Галичини.

А в Галичині й справді — навіть здавалось би на око — в темних і незорґанізованих селах рух плєбісцитовий був дуже гарний. Щож доперва говорити про такі свідомі повіти як нпр. калуський. Тут, в селі Підмихайлє, спроваджено навіть судового урядовця для леґалізації підписів, а опісля всі — **136** людей пішли до суду в Калуши, щоби особисто відобрати деклярації зі суду і занести їх до шкільного інспекторату.

Закон про шкільний плєбісцит вискочив з прецікавої голови нашого заприсяглого „приятеля" Стася Ґрабського.

Він має для нас передовсім ту хибу, що він взагалі відбирає право переводити шкільний плєбісцит на українських землях Холмщини і Лемківщини. Ті країни є вже засуджені Ґрабським згори на польонізацію — тому навіть він не дав їм взагалі можности виповісти свою думку щодо викладової мови в школах.

А дальше: за українську школу можна вносити деклярації тільки за дітей **української** народности, а за польську за **всіх** дітей, без огляду на народність.

За українську школу вимагає закон деклярацій найменше за **40** дітей і власноручність підписів мусить бути стверджена начальником громади, а за польську школу тільки **20** дітей, без ніякого потвердження і взагалі без ніякої контролі, ба — навіть без можливости перевірити, чи і хто вносив деклярації за польську школу. Якщо шкільна влада заявить, що за **20** якихось дітей вплинули деклярації з домаганням польської мови навчання, та хоч би дана школа числила 300 і 400 українських дітей, за яких батьки домагаються української мови навчання, то у висліді в найкращому випадку буде так звана **утраквістична** школа, цебто фактично таки школа польська.

Домагатися польської мови навчання можна всюди без ніяких обмежень, а української тільки там, де після останнього урядового перепису людности є щонайменше 25 відсотків Українців.

Не дивлячись на всі законні і протизаконні перепони — всеж таки поверх **чверть міліона** українських батьків підписали деклярації за 350 до 400 тисяч дітей!

Супроти першого загального плєбісциту з 1925 року — представляє це **поверх 100-процентовий успіх!**

Та був би цей у великому блуді, хто би гадав, що на внесенню деклярацій скінчаться вже всі можливі митарства.

Навпаки — досі пішла лише одна їх частина в рух.

І так після дотичного міністерського розпорядку з 1925 року має шкільний інспектор досліджувати, чи істнують законні умови, під якими деклярації мають важність, а то, чи й справді в даній громаді жиє 25% Українців, чи ті, що внесли деклярації, мешкають разом з дотичними дітьми в данім шкільнім окрузі, чи ті діти є в шкільнім віці, та чи опікуни, що внесли деклярації, мають відповідні судові декрети і т. інше.

Доходження робить інспектор при помочі секретарів громадських, поліції і т. п., а при тій нагоді застрашують ріжні людці батьків та опікунів, що хто є за українську мову, то вже через тесаме виступає проти „паньства", що отже треба цофнути деклярацію і таке інше.

Колиж помимо всіх тих „доходзень" показується, що таки є 40 важних деклярацій за українську мову — то інспектор повідомляє про це решту батьків, вивішенням відповідної оповістки в громадськім уряді — а то до 1. лютого. Колиж з тої решти знайдеться хоч би лише **20** батьків, що внесуть до 30. квітня деклярації за **польську мову** — тоді нічого не поможе: школа буде **утраквістичною** (двомовною), а в польській практиці властиво польською.

Колиж би — дивним дивом — навіть при помочи ріжних штучок таки не удалося зібрати тих 20 польських деклярацій — то тоді школа мусіла би стати українською. Та серед теперішніх обставин вРіднім Краю нема великих надій, щоби здобуте фактично українським народом право — дійсно сталося правом, бо хоч санація й бореться з вшехполяками, то таки переймила від них і їх світогляд і їх тактику.

А й про тих 20 батьків, прихильників польської викладової мови, не тяжко, бо то не лиш Поляки, але й Українці мають право заявитися за неї, а хрунів чейже всюда не бракує. Дотого Українці не мають ніякої можности переконатися, чи й справді знайшлося 20 таких батьків, що деклярації за польську мову підписали. Це вже „уржендова" тайна — відома лише інспекторови і його прибічникам.

У всякому разі перша і властиво рішаюча фаза останньої боротьби нашої вРіднім Краю за рідну школу покінчилася, та іспит з нашої національности ми здали гарно.

Та не забуваймо на це, що ми жиємо вРіднім Краю властиво **в стані облоги:** тисячі ревізій та арештовань, сотки карних процесів, а навіть **дві шибениці,** котрі — над усяке сподівання додали немало завзяття нашому, здавалось би, вже приголомшеному народови.

Як уже зазначено, то навіть на око цілком заспані і неповоротні громади — рушились над усяке сподівання. Причинилась до того орґанізаційно-пропаґандистичного руху немало та обставина, що багато нашої молодої інтеліґенції, що не могла знайти урядових посад — сидить на селах, а ще більше є там учнів середніх шкіл, котрих викинено з них не лише на підставі судових присудів, але хоч би лиш за це, що вони були якийсь час арештовані або що у них відбулася ревізія.

Завдана кривда — мститься фактично на кривдниках, а ще троха — то ми всі ті кривди і „закуси" (затії) будемо приймати просто з грімким сміхом. І не надармо вмирав Данилишин зі словами на устах: **„Не тішся, враже: сотня поляже, тисяч натомісць стане до борби!"**

Ю. Г-о.

До хорого професора покликали лікаря. Лікар прийшов. Сповістили про це хорого. На це хорий професор:

— Скажіть йому, що я хорий і нікого не приймаю.

В. Пужак.

БОГАЧ

(Оповідання).

(1)

Нині покінчено, чи недокінчені ще роботи перервано скорше як звичайно, бо завтра празник. Старий Плисик, найбільший в селі богач, позаносив знаряди до шопи і пішов до хати. Оголився і причесав гладко свій сивий волос. Не ждучи до завтра, вже нині взяв чисту сорочку і темноґранатову камізельку з мосяжними ґузиками. Вийшов з хати, обійшов її і пустився до стодоли. Він шукав сина, бо нині хотів побалакати з ним. Хотів побалакати з ним, щоби знати, як завтра балакати з Білюком, другим богачем в селі, що мав лиш одну доньку, так як Плисик мав лиш одного сина.

Коли старий Плисик відійшов від хати з одного боку, з другого боку підійшов під хату його син, двацять і шістьлітний парубок Марко. Марко обійшов хату, шукаючи батька, бо хотів з ним побалакати. Не знайшовши батька, сів під окапом на ступі, бо не сумнівався, що батько десь на обійстю і зараз прийде. Батько справді надійшов. Син встав, щоби підійти до батька. Не треба було, бо батько, неначе би знав, що син хоче балакати з ним, сів на другім кінці ступи і зачав сам.

— Відпочиваєш? Твоє право. Ти сего тижня добре змахався. Забагато також зле, бо як не тепер, то пізніше відібється на здоровлю. Сідай!

— Хто працює на себе, той не чує втоми, — відповів син, штовхнувши ногою в ступу і далі стояв.

— На себе, кажеш? — сказав батько. — Очевидно. Бо й дістанеш цілий мій маєток... за пару років. Хтож, як не ти? Коби тільки не одно, то я сказав би, що в цілім світі нема ліпшого сина, як мій Марко. Коби тільки не одно!... Ти знаєш, про що я думаю.

Марко будьтоби надумувався, будьтоби шукав у своїй памяти, та, не знайшовши нічого, сказав:

— Не вгадаю, про що тато думають.

— Ні? Твоя совість не робить тобі ніяких докорів? Чи твоя совість не каже тобі, що ти кривдиш не лиш мене, але й Господа Бога? Всевишній знов зіслав на нас дуже добрий рік. Такої пшениці, яку маємо сего літа, люди ще не бачили. Паші маємо, ще й дві третини продамо. Картофля, сад! За все те требаб Господеви подякувати, оженившися з якою гідною. Я знаю, що Бог мав би для тебе гідну, як би ти відстав від тої Ганки...

Старий встав і витягнув руку, щоби вхопити руку парубка. Та Марко приклав руки до ступи, щоби її підсунути ближче до стіни.

— Зроби, Марку, ту втіху мені і Господеви. Покинь її. Така не для тебе. Для неї ти замолодий. Ти взагалі ще замолодий. Я оженився щойно в моїм трицять і третім.

— На татове весілля я не просився — парубок зачав, та прикусив язика, жалуючи, що йому таке вихопилося.

— Як си те розумієш? — батько спитав.

— Я не подумав, що кажу, — син відповів. — Тепер кажу, що в такім ділі кождий є своїм власним паном. Моя думка така, що ми оба можемо дуже добре жити з собою, тату. Пощо один одному має життя робити гірким? То тато двигнули господарство до тої висоти, на якій воно тепер стоїть, отже тато повинні бути далі його головою ще довгі, довгі літа. Мене не кортить панувати в хаті. Я тільки хотів просити тата, щоби я міг вже тепер оженитися і сюди спровадити мою жінку. Вона була би не як господиня тут, а як татова наймичка. Я буду парубком. Отсе я хотів нині татови сказати. Надіюся, що тато не будуть противні.

Старий Плисик склав руки на грудях навхрест і став просити:

— Марку, не роби твому батькови і твоїй мамі тої прикрости. Не вводи вже тепер в хату другої господині! Чи не бачив ти в інших хатах, яке нещастя там, де є дві жінки? Кожда хоче поставити на своїм... Коби то ще яка інша... А то Ганка Самоти! Для людей, які ненавидяться, цілий світ є замалий, не то моя хата. Тої Ганки не хочу мати в хаті. Не хочу, і вже!

— Як би кождий молодий мусів женитися з тою, яку йому накидає старий, то Господь Бог дуже скоро мусів би земську кулю сховати в міх. Та Він мусить молодими господарити, не старими! — Так відповів Марко.

Се розсердило старого. Вдарив пястуком в стіну хати, що аж глина посипалася і крикнув:

— Ганки не возьмеш!

— Тато можуть не позволити мені ввести її в хату. Се можуть. Та не ваша сила, тату, заборонити мені оженитися, з ким хочу. Потрібні літа вже маю.

— Очевидно, що заборонити тобі женитися не маю права. Як ти годен, то про мене, возьми й десять; на кождий палець одну. Тільки тої одної не возьмеш. Не возьмеш, і вже!

— Закала, не дитина, такий син, що не слухає батьків! — закричав з хати бабський голос. На порозі показалася мати Марка і в його лице хлюснула цілий цебрик помий.

— Таки так. Закала! — додав батько. — Ти мусиш нам покоритися, смердюху!

— Тату, мамо! — промовив Марко. — Як би ви знали, що з ваших слів вийде, то ви були би їх ніколи не вимовили. Як тих слів не відкличете, то не мине година і я буду чужий в сій хаті. Я вас послухаю скрізь там, де се є моїм обовязком; в сій справі не піду за вами. Відкличте ваші слова!

— Закала! — обоє старі повторяли з щораз більшою заїлістю.

— Ви обоє вже не молоді — парубок говорив далі спокійно. — Уважайте, щоби колись не жалували! Ви маєте лиш мене одного. Мені ваш маєток не потрібний. Даруйте його комусь такому, що ожениться так! як ви схочете...

— Іди до чорта, гицлю! — верещав старий і підвів пястуки, як би хотів сина вдарити.

Не кажучи ні слова, Марко пішов до хати. Відчинив свою скриню, вибрав своє білля, одяг, пару черевиків, то що. Все те всунув у міх, закинув його на плечі і вийшов з хати. Тато й мама ще стояли коло ступи, німі з пересердя. Марко мовчки приступив до них. Мовчки простяг до них руку, щоби попрощатися. Старий махнув лівою рукою і сказав:

— З Богом!

Так вони розсталися: син і батьки.

Коли Марко вже щез з їх очей, мама хотіла пуститися за ним, та старий задержав її, вхопивши за руку.

— Не роби дурниць, бабо! — сказав. — Він вернеться.

— Він ніколи не вернеться! — відповіла. — Я знаю мого Марка. Він як завозьметься, то від свого не відступить.

— Ганка зачарувала його і йому в голові помішалося — воркотів старий. — Я мою шию даю, що то її чари. Та самотівська голота до всього спосібна. Піду зараз до них і навчу їх розуму. Волосся повимикую їм з голов!

Вже хотів іти, та вона отямилася скорше, вхопила його за рукав і промовила:

— Перше ти гамував мене, тепер я се роблю. В злости до таких делікатних і небезпечних справ не можна братися. Нині лишися дома. Як виспишся, то завтра роби що схочеш.

Як на жінку, котрій серце краялося, було се розумне слово. Плисик лишився дома, та не спав. Він цілу ніч думав і вигадував, що йому діяти.

— Що правда, Ганка гарна, жвава і принадна дівка — старий Плисик думав. Я сам дивувався би, як би Марко, маючи нагоду частіше зійтися з нею, не ковтав слини, бачучи її. Любощів з нею я був би йому не боронив і ними не журивсяб... Коби тільки не думав женитися з нею, все було би добре!

— Про Самотів не добре балакають — Плисик думав далі. — Голота, заволоки! Також кажуть, що довгі пальці мають, як є нагода. Дехто боронить їх, кажучи, що нема доказів. Вони вже настільки хитрі, щоби не полишати доказів, щоби позатирати сліди. Старий будьтоби заробляє в зрубі. Його жінка ходить по жебрах. Його сини, кажуть, ходять на зарібки. Та один Господь Бог знає, де і що вони роблять. Донька своєю красою хоче купити собі парубка і хлопське господарство. Не дивуюся, що жебрачка, задурманивши парубка, стала полювати на нього і на такий маєток!

— Міркую, що ми зогостро накинулися на Марка. Тепер треба буде делікатніше з ним. Завтра рано піду до Самотів і побалакаю з ними по доброму. Також з Марком. Гадаю, що він буде у Ганки. Бо кодиж би пішов, як не до неї? Я любощам не противний. Лиш коби не женився. Скажу Самотам, що як не мають збіжа, чи дров, то дістануть від мене. Ще від позавторік вони мені винні пару ліктів полотна. Я забуду за се. Їх кози можуть гуляти на моїй толоці. Плисик буде їх добрим сусідом, коби тільки не доводили до божевілля мого хлопця. Все те скажу Самотам. Хіба би вже цілком були дурні, як би на мої предложення не згодилися.

Склавши собі такий плян, Плисик гадав, що вже всне... Вже сонце сходило, а він ще ока не зажмурив.

(Далі буде).

УКРАЇНЦІ, ДО НОВОГО ПРОТЕСТУ ПРОТИ ПОЛЬЩІ!

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДЯНИ!

Політика Польщі — „На зніщене Русі" — далі реалізується на Західній Україні. Безперивно продовжувана **„тиха пацифікація"** й терористична нагінка унеможливлює всякий розвиток українського життя. Воно завмирає. Українська молодь пропадає без шкіл. Увесь український нарід терпить всестороннє безправство. Ці, котрі шукають своїх прав у боротьбі власними силами — одиноким нам полишенім визвольнім засобі — **гинуть від ворожих куль, виснуть на шибеницях і караються в тюрмах.**

Недавні відомости про смерть молодих Українців, СТАРИКА, БЕРЕЗИНСЬКОГО (від куль), БІЛАСА, ДАНИЛИШИНА (на шибениці), є свіжим сигналом затрівоженого Рідного Краю.

В розгарі тих страшних подій **надійшла знов для нас пора до чину! КРАЙ КЛИЧЕ НАС, ЕМІҐРАЦІЮ, НА РАТУНОК!**

Тому ПРОТЕСТАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ, зложений з відпоручників 50 товариств з громад НЮ ЙОРК, БРОНКС, АСТОРІЯ, БРУКЛИН, НЮАРК, ПАСЕЙК, ДЖЕМЕЙКА, ОЗОН ПАРК, БАЙОН, БАБІЛОН, ГЕМПСТЕД, ПЕРТ АМБОЙ, а також ЙОНҐСТАВН, Огайо, і ФИЛАДЕЛФІЯ взиває **ввесь український загал** цих та інших околичних громад до **грімкого протесту, НА МАСОВЕ**

18,20-1

ПРОТЕСТАЦІЙНЕ ВІЧЕ

:——::——: яке відбудеться :——::——:

В НЕДІЛЮ, 29-ГО СІЧНЯ 1933 РОКУ, В ГОДИНІ 1.30 ПОПОЛУДНІ

У ВЕЛИКІЙ КУПЕР ЮНІОН ГОЛ, ПРИ АСТОР ПЛЕЙС І 8-МІЙ ВУЛИЦІ, МІЖ 3 Й 4 ЕВЕНЮ, НЮ ЙОРК.

В вічу офіційну участь візьмуть також **ЛИТОВЦІ і БІЛОРУСИНИ.** Говоритимуть **українські, литовські, білоруські, жидівські й американські визначні бесідники.**

Отсим ПРОТЕСТАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ також проголошує цей самий день, **29-го січня ц. р., ДНЕМ ЖАЛОБИ у всіх вимінених громадах** і закликає всі українські церкви до відправлення **жалібних панахид** за погибших героїв: БІЛАСА, ДАНИЛИШИНА, СТАРИКА і БЕРЕЗИНСЬКОГО.

ДОКАЖІМ НАШУ НАЦІОНАЛЬНУ СИЛУ ПЕРЕД СВІТОМ! ЯВІМСЯ ЯК ОДИН НА ЦЬОМУ ПРОТЕСТАЦІЙНОМУ ЗДВИЗІ!

ПРОТЕСТАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

БОФАЛО, Н. Й.

Приготування до вистави драми „Ой не ходи Грицю".

Нераз чуємо нарікання, що люди не інтересуються представленнями і не приходять численно, коли їх ставиться. Та переважно вина тут не людей, а кружків, які ті представлення грають. Бо коли поставити представлення як слід, не опускаючи пісень та гуртових сцен, як то в нас часто буває, то і люди таку виставу полюблять і охотно на неї приходять. Представлення треба ставити так, як вимагає цього автор штуки. А як публика полюбить представлення, тоді не буде їх оминати, ані не буде зважати на ціни вступу.

У нас в Бофало звичайно представлення без співу, або як були зі співом, то навіть без фортепянових приґравок, не говорячи вже про орхестру, якої нераз вимагає вистава штуки.

Нам здається, що воно увійде і так. Та публика чує, що в такім представленню брак душі і таких вистав не попирає. Ми були однак свідками, як недавно поставив проф. Т. Хоптяк оперету „Підгіряни" з малою орхестрою своїх синів і ін., то галя була заповнена по береги мимо депресії.

Тепер хор „Бандурист" при українській православній громаді приготовляє штуку „Ой не ходи Грицю", яку виставить дня 5 лютого з орхестрою з 7 музикантів. Цеї штуки в Бофало ще ніхто так не грав, тому хочеться вірити, що і цим разом наші громадяни попруть змагання цього невсипущого хору, що з тяжкими трудами докладає всіх старань, аби з вистав громадянство виносило любов до нашої минувшини і традицій.

Громадянин.

—o—

ДІТРОЙТ, МІШ.

Відчити ґенерала Сікевича.

В Дітройт перебуває тепер ґенерал В. Сікевич, котрий прибув з Канади, щоби дати по українських громадах у Злучених Державах серію відчитів. Імя ґенерала Сікевича є добре відоме, бо є добре записане в історії боротьби за українську державність. До часів російської революції, яка вибухла в 1917 р., він служив у російській армії. Потім перейшов на українську сторону і допомагав відбудовувати українську державу. Брав теж участь у ріжних диплъоматичних місіях Української Народньої Републики.

Отже ґен. Сікевич знає дуже багато про наші справи і тому його виклади дуже цікаві. Тут у Дітройт мав Шановний Гість уже 5 викладів.

Колиб інші ґромади бажали мати в себе ґен. Сікевича, просимо порозумітися з ним і писати на таку адресу:

Gen. W. Sikewich,
c/o E. Korolishin,
3464 Cicotte Ave., Detroit, Mich.

Прошу теж інші українські ґазети, щоби подали про це згадку і заохотили наші громади, щоби скористали з нагоди побуту ґен. Сікевича в Злучених Державах і запросили його на відчити.

Иосиф Королишин.

—o—

ST. LOUIS, MO.

A good promise of progress of the community.

In glancing through the Svoboda on different achievements accomplished by our young Ukrainians, we find reports on all sports and social doings but I have no such reports to make from our locality as we have no basketball teams, no football teams, no wrestles and no boxers. We did have a baseball team; it lasted for three seasons, but this last season it somehow faded away. Whether it will come into existance this spring I can not say.

In several of my articles you have read about the progress of our Ballet Dance Club, and I still say that our Dance Club is doing more work outside of our National Home in these last three months then all all the clubs combined did in the last three years.

I am sure that the readers of the Svoboda are interested to knowing what our club has done in the last three months.

Before I go on telling you about our work, I would like to ask our „Козак з лугу", whether those four or five apperances among the Americans during the period of three years show progress.

In my last article I tried to show you that the further work would depend upon the younger generation. So far it looks as though there are great hopes ahead of us.

It happened about a week after our apperance at the "Odeon" that we went to East St. Louis, which happens to be across the river, and gave a program there to show our Ukrainians how beautiful our dances are. This program proved a great success, for the following week a school was organized there. Then three weeks ago four pair of dancers from our club went to the Croation Hall to demonstrate a few of our dances. This happened on a Sunday and following Wednesday the club as a whole went there prepared with a full program. As the dancers appeared on the stage they were met with great applause.

A month or two ago I thought that our apperance at the Odeon was a great accomplishment, but this program which was given at the Croation Hall spread our name more than ever. I say this because at this occation a Croation artist gave an exhibit of his paintings which were later sold. But the paintings had nothing to do with the spreading of our national name. The fact is that at this exhibit appeared high school teachers, principals, college professors and many of our city officials. They seemed to be very interested in our people and the dances. The plainly showed that they admired our costumes. Through the questions that were asked it shows that they know little or nothing at all about Ukraine.

We were again invited on New Year Eve. Again we were met with favor. At the stroke of twelve we were taken to a dining room and there our appetites were satisfied.

Our next program is to be given at the St. Louis University, which is to be some time in February. I am sure that you will heare more from the dance club of St. Louis in the future.

Alexander Jezusko.

ТРЕНТОН, Н. ДЖ.

Йде до кращого.

Колись добрий господар, очистивши свою землю з пирію, зоре святу землицю і засіє її здоровим зерном, і коли це зерно зійде, він виходить в неділю в поле і радіє, як ростинка, скроплена росою, радісно росте. Тоді він, знявши капелюх, молиться до Бога, радіє в душі й сподівається гарного плоду.

Оттаке саме я можу сказати і про наш відділ 245 в Трентоні. Був колись і в тім відділі пирій, були сварки, ворожнечі, непорозуміння зприводу вибору уряду, то виплат і хорої запомоги, були суди за непошанування члена членом, і так у безконечність.

Нині ми бачимо цілком інший настрій у відділі. Зникли непорозуміння, нема ворожнечі, нема тертя, а є повна гармонія між членами й урядом. Свідчить про це і той факт, що вже третій рік одні і ті самі урядники. І відносяться з пошаною до членів, а члени до урядників. Річний мітинґ переводить у нас найстарший віком член і орґанізатор відділу, котрим є гром. В. Кушнір. Цей випробуваний член вміє тримати рівновагу між членами, а наради переводить уміло та корисно для членства. Він тішиться пошаною між членами і є наче батьком відділу. Дурниць не любить говорити, й не позволить, щоб хтось говорив дурниці на мітинґу. Секретарем цього відділу є один член вже десять літ, контрольорами є також два члени вже десять літ, а це є: гром. М. Скалоцький та вище згаданий член В. Кушнір. Ці два члени є так добре вироблені в рахунках, що їм треба лише пів години часу, щоби сконтролювати ціле діловодство відділу за рік. За помилками вони вміють шукати. І тому власне помилок нема.

Щодо реформи, то наше свідоме членство майже одноголосно заявилося за реформу, бо вони свято вірять, що головна екзекутива старається якнайкраще працювати для добра своїх членів. Роблячи підсумку цього всього, мені як десять-літному секретареви цього відділу, є приємно це ствердити, що моя праця та праця моїх товаришів не пішла намарно і мені моли працювати між такими гарними та чесними членами, котрі вміють пошанувати працю чесних та вмілих урядників. Львина заслуга в тім належиться нашому шановному орґанови „Свобода".

В. Гасій.

—o—

БОСТОН, МАСС.

Цікава лекція.

Дня 4 січня вечером загостив до Бостону д. Е. Ляхович, щоби дати відчит для Українців, які цікавляться своєю рідною землею, з котрої вони вийшли кільканацять літ тому. Д. Е. Ляхович, який щойно вернувся з Рідного Краю, де перебував більше як два роки, змалював перед слухачами повну картину життя й національного розвитку українського народу. Не зважаючи на всі переслідування й жорстокости окупантів, українська національна свідомість росте та шириться українська державницька ідея в широких народніх масах. Нарід у масі тепер уже не піде на ніякі порозуміння й угоди з ворогом-окупантом, аж поки не викине його з українських земель. Добродій Е. Ляхович написав працю про те, що то він бачив на рідних землях, поробив певні висновки і не затримує їх для себе, а обіздить ріжні місцевости, де Українці жиють, і з ними ділиться своїми вражіннями та думками.

Ми в Бостоні з лекції Е. Ляховича винесли науку. Я не буду подавати цілого змісту лекції, бо думаю, що Українці з інших місцевостей запросять його до себе. До нас нераз приходили ріжного роду лектори та промовці, що виголошували відчити про себе та про свою партію, яка для України нічого не зробила. До того ще такий „лектор" виляє „Свободу", „Обєднання", УВО, ОУН та всіх тих, що взагалі роблять для своєї нації, й тим задоволяються. Такі лектори стараються здискредитувати українську активну боротьбу проти Ляхів та Москалів і стараються вбити в нашій еміґрації сентимент моральної й матеріяльної допомоги Рідному краєви.

Добродій Е. Ляхович — інший тип лектора, який говорить правду про те, що він бачив, що він пережив, і виявляє перед слухачами ті живі активні сили українського народу, які орґанізуються й борються активно за визволення українських земель зпід ляшні та інших ворогів. Він говорив про всі партії, вказуючи, котра по якому шляху йде, та вказував, котрі з них ведуть до отвертої угоди з ворогом, а котрі своїм неробством та засліпленою критикою стримують і дезорґанізують українську визвольну боротьбу. Лектор вказав, що один з ратунків нашої нації лежить в українськім націоналізмі, який не оглядається на нікого, а покладається на власні сили українського народа. Знаючи ваґу й небезпеку для себе українського націоналізму, Ляхи жорстоко переслідують українських націоналістів і за найменшу річ кождого члена ОУН ставлять під наглий суд. А тих, що вигукують та грюкають і критикують, Ляхи не зачіпають, бо їх тактика й поведінка корисні для Польщі. В національній єдности, спільній активній боротьбі лежить успіх цілої визвольної акції українського народу, а не в неробстві й критикуванню, чи угодовщині. Такий дух лекції д. Е. Ляховича.

НАГЛИЙ СУД.

(10)

Мотика піддав думку вбивства Голувка.

Д-р Старосольський: Ви пішли до Біласа й піддали йому думку, що Голувка треба вбити?

Мотика: Так.

Д-р Старосольський: Отже ви здаєте собі справу, що ви перший кинули йому ту думку, що ви були творцем ідеї вбивства Голувка Біласом, якщо то правда, що Білас убив Голувка. Ви прийшли до Біласа й сказали до нього, що Голувка можна вбити?

(Д-р Старосольський ставить це питання піднесеним голосом).

Предсідник: Одну октаву нижче, пане меценас!

Д-р Старосольський: Пане предсідник, є справи, про які не можна говорити спокійно.

Мотика: Так, я йому перший сказав. Але я не почуваюся, щоби я дав йому приказ.

Д-р Глушкевич: Відколи вас зачали уникати?

Мотика: Точної дати не можу подати. Десь від червня 1932 р.

Д-р Глушкевич: Але ідеольоґію ви змінили скоріш?

Предсідник перериває питання і каже, що справа вже була висвітлена. Приходить до довшої полеміки між предсідником і обороною.

Д-р Ганкевич: 26 листопада ви закінчили свій стан галюцинації. 1. грудня вас арештували. Між 26-им і 1-им грудня — до кого в суді чи на поліції ви зголосилися?

Мотика: Не відповідаю.

Д-р Марітчак: Чому ви давали підсудним читати Сурму?

Мотика: Бо я був в блуді.

Д-р Марітчак: А тепер ви не є в блуді?

Предс. Ухиляю це питання.

Чи Мотика нормальний?

В тому місці д-р Глушкевич говорить: Високий Доразовий Суде! Маємо перед собою рідкий випадок в історії судівництва. Свідок зізнав, що був в стані галюцинації і ділав в стані невідповідальности. Нині зізнає у так важній справі під оглядом льоґічности і психольоґії та відповідає так супечно, що я ставлю внесок, щоби того свідка піддати психоаналістичній обсервації, щоби знавці ствердили, чи той свідок взагалі може складати зізнання, чи він умово здоровий та чи до його зізнань взагалі можемо привязувати ваґу?

Прокуратор: Трапився свідок, який зізнає щиро і льоґічно та вияснює причини, які вплинули на зміну його переконань. Оборона хоче з того свідка зробити варята. Я це трактую як „неудольни трик оборони" і тому внескови противлюся.

Щоби однак поперти зізнання Мотики, прокуратор ставить внесок 1) на відчитання зізнань Біласа, зложених перед суддею для надзвичайних справ Скужинським; 2) ствердити, що у тітки Біласа, Крамерової, знайдено валізку, у якій було 4 револьвери, а між ними й такий, яким застрілено Голувка; 3) переслухати старшого постерункового Мидея, який у тій справі вів слідство.

Д-р Старосольський (до Мотики по польськи): Коли ви стрінули Біласа по вбивстві Голувка?

Мотика: На другий день, у неділю.

Д-р Старосольський: І нічого він вам не сказав?

Мотика: Ні, дав мені тільки прочитати ґазету.

Д-р Старосольський: Алеж Білас вам обіцяв, що щось буде, а ви його не питали?

Мотика: То було в церкві і ми не могли говорити.

Д-р Старосольський: А ґазети коли вам дав?

Мотика: Перед церквою.

Д-р Старосольський: А ви не відчували потреби спитати його?

Мотика: Я не мусів.

Д-р Шухевич: Чи Ярослав і Володимир Білас були заприсяжені?

Мотика: Не відповідаю.

Д-р Шухевич випитує, як утікали вбивники по вбивстві Голувка. Мотика розповідає.

Прокур.: Чи як ви вступили, то було УВО чи ОУН?

Мотика: Не знаю.

Прокур.: Буній сказав вам, що приїхав Голувко; а хто сказав вам, що він робив пацифікацію?

Мотика: Я не знаю.

Д-р Марітчак: А ви говорили це Біласови?

Мотика: Так, я переказав.

Д-р Паньківський: Данилишин робив вам закиди, що ви не працювали. Коли це було?

Мотика: Літом 1932 р.

Д-р Паньківський: А передтим ви добре з ним жили?

Мотика: Так.

Д-р Паньківський: І часто ви стрічалися?

Мотика: Досить часто.

Д-р Паньківський: Тож ви були його зверхником!

Мотика: Ні, я не був його зверхником.

Д-р Паньківський: Білас хвалився перед вами, а Данилишин ні?

Мотика: Ні.

Д-р Паньківський: А ви його випитували?

Мотика: Так, але Данилишин нічого не хотів говорити.

Свідок-феномен.

Д-р Ганкевич: Високий Доразовий Суде! Прилучуюся до внеску д-ра Глушкевича, щоби Мотику передати під обсервацію. Але поза галюцинацією я осміляюся піднести інші мотиви: Мотика є феномен! Не зважаючи на це, що п. предсідник і оборона перестерігали його, що може не відповідати на питання, які його обтяжують, він у присутности дуже сильного представництва прокуратури обтяжує себе в найтяжчих злочинах. І так:

1) Мотика був першим — немов Іваном Хрестителем (предсідник перериває) — був перший, який до Трускавця заніс ідею ОУН.

2) Мотика був перший, що заагітував Біласа і Данилишина.

3) Мотика заприсягнув Біласа і Данилишина.

4) Мотика передав Біласови думку, що треба вбити Голувка.

5) Мотика заініціював думку про городецький напад.

Є це, прошу Високого Доразового Суду, типовий фантаст або брехун, відомий з усіх фахових підручників, який бере на себе усі злочини. Тому внесок д-ра Глушкевича є наскрізь оправданий.

Д-р Глушкевич: У відповідь на спротив п. прокуратора ще кілька слів: Мотика — це інтеліґент. Він знає, що то є гіпноза, галюцинація і тими словами він не грав. А якщо тих слів він не розуміє, то тим більше оправданим є той внесок.

Щойно 1-го грудня змінив він свої переконання. То в гіпнозі він заприсягав Данилишина. Та в гіпнозі він носив лист 26 грудня. Квестія памяти в гіпнозі, є важна і мусить бути провірена.

Пан прокуратор назвав мій внесок „триком". Тим зробив він кривду не тільки мені, але й соціяльній ідеї виміру справедливости. Це не є „трик", але дорога до шукання справедливости. І п. прокуратор повинен стояти на тій засаді. Так є всюди на заході, тільки у нас є чомусь інакше.

Недавно був подібний випадок у процесі Ґорґонової. Молодий Заремба не є ані УВО ані не є провокатор, а найвищий суд узнав, що він надається на те, щоби його сконтролювали психіятри! Ми, оборонці, є в тяжкій ситуації. Недавно ми доказували в одній справі, що маємо перед собою патольоґічний випадок алькоголіка.

Знавці, покликані судом, ствердили зовсім щось інше, але, на щастя, справа опинилася перед медичним факультетом і цей ствердив, що знавці є іґноранти!

Жадаємо повної правди.

Д-р Старосольський: До внеску д-ра Глушкевича прилучуюся. Відносно внесків прокуратора — я противлюся їм з найбільшою рішучістю. Відчитує один уступ карного закона і заявляє: або ми закон трактуємо поважно, або п. прокуратор переконає мене про що інше, а тоді я зложу зброю. Не тільки формальний припис, але й засада матеріяльної правди промовляє за те. Нема нічого небезпечнішого, як неповна правда.

Великий мислитель Спасович писав: є правда, ціла правда і тільки правда. І є правда і майже правда. В тім випадку ми мусимо шукати цілої правди, і тільки правди.

Опирати справу Голувка на уривках протоколів 2-ох підсудних і третього; який чомусь не є обвинувачений — це недопускальне.

Якщо Мотика говорив правду про те, що йому говорив Білас, то що з того? Чи то є вже доказ, що то є правдиве? Оба вони могли бути в гіпнозі.

Не було досі більше траґічної справи, яка потрясла би так глибоко двома суспільствами, як справа Голувка. І ми не маємо права вичерпати цю справу двома протоколами. Якщо вона має бути вияснена, то нехай буде вияснена вповні, за чиєю намовою і т. д. Апелюю до високого суду і п. прокуратора, щоби або не порушувати цеї справи, або висвітлити її в цілости.

(15 мінут перерва).

(Дальше буде)

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

БРІДЖПОРТ, ПА.

На інвалідів.

Від української греко-католицької парохії св. Петра й Павла переслано через Обєднання на інвалідів $11.72. Гроші ці зібрано в церкві підчас панахиди.

М. Мартинюк.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Жертви на УВО.

З нагоди забави, котра відбулася в домі гром. Прокопа Паньчишина, зібрано $6, які призначено на Українську Військову Організацію. Жертви зложили слідуючі громадяни: Г. Прийма, І. Прийма (син Григорія), П. Паньчишин, І. Пастух, І. Василиків, М. Боднар по $1.

Гроші в сумі $6 вислано через „Обєднання.

М. Боднар.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На „Просвіту".

Громадянин М. Близнак переслав через Обєднання $32.50 від 204 відділу У. Н. Союза й від Січи ім. Б. Хмельницького як членські вкладки і жертви від членів до Тов. „Просвіта" у Львові.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На визвольну боротьбу.

Відділ ОДВУ ч. 10. в Ню Йорку, Н. Й., переслав через Обєднання $12.05 на боєву акцію. На цю суму зложились слідуючі приходи: збірка на бльочок ч. 02452 — $5 (жертвувала пані Йонкер з Канади), збірка тов. Лєськова на бльочок $2.25; з продажі „Сурми" $4.80.

Е. Скоцко.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На визвольну боротьбу.

Громадянин Б. Дроботій переслав через Обєднання $258.00 сьогорічної коляди, призначеної на визвольну боротьбу. Колядували члени 11 відділу ОДВУ, тому й гроші передано в імени цього відділу.

БЕЙОН, Н. ДЖ.

На Рідний Край.

Отець парох І. Захарко переслав через Обєднання на Рідний Край $41.10. Гроші зібрано з нагоди Листопадового Свята. Збірка на панахиді принесла $9,70, і на концерті $34.40. $3.00 було розходів. Гроші призначено: на Українських Інвалідів $21.10.; На Рідну Школу $10.00, і на Товариство „Просвіта" $10.00.

Пожертви зложили такі громадяни: Д. Липовий $2.00; по $1.00: о. І. Захарко, І. Брилинський, Н. Сеник, П. Борис, В. Савран, Н. Путас, М. Петруняк, І. Готра, В. Бабяк, І. Курило, Н. Біляк, П. Кудрик, І. Лабай, М. Пахолок, Н. Н., С. Щомак, С. Хандога, Т. Гриник, Ю. Мельничук і С. Липа; по 50 ц.: А. Мороз, Т. Польовий, А. Кобрин, С. Кудрик, Т. Мончак, С. Готра, Л. Гавазин, П. Кушнір, М. Пасічник, І. Довгань, Ю. Бойко, А. Басараб, І. Коваль, К. Гриник,; Г. Антош 35 ц.; В. Фаліньский 30 ц.; по 25 ц.: О. Шрамко, Ю. Мончак, І. Пукас, П. Данько, Й. Ошуст, М. Драбанчук, О. Драбанчук, К. Ошуст, Я. Біляк, А. Перетяжко, М. Бояновська, Г. Вовчина, М. Кравчук, А. Рейтар, А. Кудрик, А. Низова, В. Павлукович, П. Стахів, П. Харів.

БРОНКС, Н. Й.

На визвольну боротьбу.

Комітет Листопадового Свята, що відбулося в Бронксі, подає спис жертводавців, які зложили свою лепту на визвольну боротьбу У. В. О., як також тих, які доповнили жертви вже по святі.

Жертви зложили слідуючі: І. Гудима, М. Сурмач, П. Абрагамчук, епископ Жук по $2.00; В. Глюд $1.50.; Н. Кіт, О. Гнатів, В. Хома, П. Когутанець, Є. Костик, Н. Саляк, П. Дембіцький, В. Закалюжний, С. Кошуба, А. Куцик, Кульбаба, С. Тар, о. Д. Профета, М. Гаврилів, А. Чудакевич, П. Румін, Д. Бобецький, В. Ґельнер, И. Третяк по $1.00; Голійчук, Польовий, Найдан по 50 ц.; збірка дрібними датками 66 ц. Разом $30.66.

Того самого дня, 26. листопада м. р., було принятте хористів з Картерет, Н. Дж., у громадянина В. Мищука й на зазив одного з гостей, добр. Притули, гості зложили $3.00; а гр. Притула доложив $2.00. Разом $5.00. По святі прийшли ще такі жертви на ту ціль: М. Врублевський, В. Муж по $2.00. Разом всіх грошей переслано через „Обєднання" на визвольну боротьбу $39.66. Загального обороту з того свята було $77.85.

Комітет Листопадового Свята.

ІСТОН, ПА.

На визвольну боротьбу.

Вислано на боєвий фонд $15.31. Жертви зложили по $1: о. М. Колтуцький, С. Ядельо, С. Терлецький, М. Колодруб, І. Милимук, П. Вересюк, М. Підгайний; по 50 ц.: Т. Кульчицький, Д. Вересюк, С. Гурин, М. Гурин, Ф. Сагатий, І. Дешевський, В. Литвин. Решта дрібними датками.

Гроші вислано через Обєднання.

Микола Підгайний.

СЕНТРАЛ ФОЛС, Р. АЙ.

На визвольну боротьбу.

В присутности члена ОДВУ п. М. Новака відбулися збори 93. відділу У. Н. С. імени Івана Франка. Підчас зборів зібрано на УВО $11.50, які переслано через Обєднання на призначену ціль.

ЮТИКА, Н. Й.

На Інвалідів.

Від української парохії в Ютика переслано через Обєднання $5.00, призначених на Інвалідів.

Т. Сень, касієр.

ВІЛМІНҐТОН, ДЕЛ.

Збірка на інвалідів.

Підчас панахиди по поляглих героях за визволення України в українській православній церкві св. Апостолів Петра й Павла зібрано було 6 долярів на інвалідів. Гроші переслано до краю через Обєднання.

о. І. Костюк.

СИРАКЮЗ, Н. Й.

Жертва на Край.

Через Обєднання переслано $69.45 як дохід з листопадового свята, що відбулося 4. грудня минулого року. Гроші призначено так: $40 на інвалідів, $20 на політичних вязнів і $9.45 на УВО.

В. Осухівський.

РОМ, Н. Й.

На інвалідів і політичних вязнів.

Підчас листопадового свята, що відбулося в Українськім Народнім Домі 11. грудня м. р., зібрано $8.50.

Гроші вислано до Краю через Обєднання з призначенням на інвалідів і на політичних вязнів по $4.25.

П. Ґураль.

СМИТМИЛ, ПА.

На інвалідів.

Підчас панахиди в місцевій українській церкві по поляглих героях Української Армії о. П. Журавецький зібрав на інвалідів $6.92.

Гроші переслано через Обєднання на призначену ціль.

І. Бунга.

БУТЛЕР, ПА.

На інвалідів.

Парох о. Петриканин переслав через Обєднання 13 дол. 35 цнт. Це збірка, що була переведена в церкві підчас панахиди по поляглих героях за визволення України. Гроші призначено на інвалідів.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ.

На інвалідів.

Парох о. І. Гундяк переслав через Обєднання на інвалідів 15 дол. 31 цнт. Гроші зібрано підчас панахиди по поляглих героях в Картерет, Н. Дж., 11 дол. в Литл Фолз, Н. Й., 4 дол. 31 цнт.

ЛЕЙТРОБ, ПА.

Збірка на інвалідів.

Підчас панахиди за душі борців упавших за визволення України зібрано 5 дол. 50 цнт. на інвалідів. Гроші переслано на призначену ціль через Обєднання.

о. В. Коритовський.

ШІКАҐО, ІЛЛ.

Товариство ім. Тараса Шевченка, 252 відділ УНС, переслало через Обєднання 6 долярів на Рідну Школу. Гроші ці зложено з нагоди святкування товариством 27 листопада десять-річного ювилею свого іствування.

ШІКАҐО, ІЛЛ.

Жертва на Рідний Край.

Союз Українок ч. 36 в Шікаґо, на Саст Сайд, переслав через Обєднання 10 долярів. Призначено 5 дол. на політичних вязнів і 5 дол. на інвалідів. Гроші прийшли з представлення, яке було уряджене 16 жовтня на салі парохіяльній.

За уряд відділу Союза Українок ч. 36.

Анна Рудна, предс.; **Вікторія Ларіон**, касієрка; **Олена Брилинська**, секретарка, **Іванна Гірняк**, рекорд. секретарка.

ОБОРН, Н. Й.

На Рідний Край.

Українська греко-католицька парохія переслала через Обєднання 54 доляри. Призначено на інвалідів 30 дол. і Рідній Школі 24 дол.

М. Курій.

РАЧЕСТЕР, Н. Й.

На Рідний Край.

Відділ 20-тий переслав через Обєднання до Рідного Краю 25 долярів з призначенням 15 долярів на визвольну боротьбу, а 10 долярів на політичних вязнів.

П. Гринів, секретар.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ.

На Рідну Школу.

Спомини листопадових днів входять у традицію українського народу. Святкує рідний край хоч у неволі, святкують політичні вязні по тюрмах, святкують і вигнанці рідної землі, розкинені по цілій кулі земській. І кожда українська громада в Злучених Державах старається по своїх силах згадати упавших героїв листопадових днів, як і тих, що наложили головами, продовжуючи розпочате діло визволення.

Українці в Елизабет, Н. Дж., обходили це свято дня 5. грудня м. р. торжественною Службою Божою і панахидою. Спів хор тов. Боян під диригентурою свого вчителя Михайла Ядловського. Святочну проповідь на тему дня виголосив місцевий парох, всч. о. М. Кінаш. У півгодинній красномовній, до глибини душі трогаючій бесіді, переповів дні слави й боротьби українського народа за свою державність від давних століть аж до теперішнього часу. Це не першина українському народови боротися і терпіти, казав бесідник, бо тільки боротьбою й терпінням ми вдержались при життю. Бо тільки в боротьбі виховуються характери, які світять приміром для грядучих поколінь до дальшої боротьби. В простій зрозумілій бесіді переповів проповідник причини світової війни і зрив нашого народа до волі 1918 р. Та хоч на полі бою в 1918—1919 роках не вирішилась наша доля, то ми зброї не зложили, а тільки заміняли на іншу зброю, яка також бе наших ворогів, а нас зближає кождого дня до нашої цілі: зєдинення всіх земель, замешкалих Українцями, у вільну самостійну державу.

По богослуженню відправлено панахиду за померших борців за волю України, а по панахиді хор відспівав молитву за Україну. В часі панахиди заряджено збірку на Рідну Школу, яка принесла $35. Збіркою занялись урядники парохії, громадяни Атанас Кемпа і Михайло Сухорський. На збірку зложилися слідуючі жертводавці:

о. М. Кінаш і Р. Слободян по $2; М. Сухорський, М. Романович, В. Левчик, А. Кемпа, М. Огар, І. Кіценюк, К. Качуряк, І. Олекса, С. Шийка, М. Голубець, П. Циктор, Д. Фортуна, М. Луняк, К. Мушинська, Я. Красновський, К. Огар, П. Чечіль, О. Світлик, Ю. Картичак, Н. Ядловський (з Ровей) по $1; О. Клюс, А. Штефан, М. Галінович, С. Могила по 50 ц. Дрібними датками зібрано $9. Разом $35.

Гроші вислано до Рідного Краю через Обєднання.

Р. С.

НОРТГЕМПТОН, ПА.

Збірка для інвалідів.

Дня 24. листопада м. р. рідня п. Н. Олекси обходила річницю смерти бл. п. Юлії Олекси. На обіді, після жалібного богослуження, в домі п. Миколи Олекси було проведено збірку для українських інвалідів у Львові, яка дала $12.50. Жертводавцями були: Р. Слободян $2; І. Черкас, І. Олекса, Д. Сташицький, П. Поливчак, Т. Брущяк, В. Гришко, о. д-р В. Клодницький по $1; А. Фанок, М. Сушко, М. Олекса, В. Олекса, С. Гришко, І. Вербицький, по 50 цнт.; Пелагія Масляник, І. Масляник по 25 ц. — Разом $12.50.

Гроші вислано через Обєднання до Рідного Краю. Щира подяка всім жертводавцям.

Іван Черкас.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ТАРЗАН МОЖНОВЛАДЕЦЬ ДЖУНҐЛІВ. (52).

Сер Ричард відповів: „Ти завжди жартуєш. Навіть в обличу смерти ти будеш сміятися. Та всеж я тобі хочу дати деякі поради, як битися з Малюдом". Потім лицар вияснив Блейкови всі способи та звички Малюда при двобоях, а разом з тим пояснив, як проти них боротися. „Він тепер буде битися з великим завзяттям, бо він заздрісний", закінчив свої розмови Ричард. „Заздрісний? Чому? — запитав здивований Блейк. „Він думає одружитися з княжною Ґвінальдою", відповів спокійно Ричард.

„Та він не один, що вже запримітив твої залицяння до неї і її поведення супроти тебе", завважив далі Ричард. Блейк почав сміятися зі всього, що говорять про нього й княжну. „Всі вони помиляються. Княжна багата, красуня й зовсім вона не зверне уваги на обідраного чужинця, яким я прийшов сюди", завважив Блейк. „Ти так думаєш! Адже тепер ти сер Джеймс. Та я вже нераз сам спостерігав, якими очами на тебе дивилася княжна, коли ти робив свої вправи на коні. Я певний, що людські поголоски не пусті".

„Це для мене найбільша новина. Та воно звичайно так і є, що про себе дізнаєшся найпізніше від усіх", сказав Блейк. „Ось тому сер Малюд буде битися з тобою як лев. Він за всяку ціну схоче тебе знищити, щоб ти не стояв йому на дорозі до княжни. Я це дізнався й тебе попереджаю тебе!" — скінчив Ричард. Блейк підійшов ближче до свого приятеля: „Ти гарний, вірний приятель і лицар, мій дорогий Ричарде, — говорив Блейк, поклавши руку на його плече — але не журися, бо я ще не мертвий, а живий і повний сили!"

„А чи князеви подобається залицяння сера Малюда до його доньки? Чи він по стороні Малюда?" — запитався Блейк. „А чому ні? Адже Малюд багатий і впливовий лицар, властиво перший по князю. Він має великий замок і 100 добре узброєних людей", відповів Ричард. „А чи нема тут більш ніякого родовитого й славного лицаря, крім Малюда?" — запитався Блейк. „Тепер нема. Хіба один Богун, який часами називає себе потомком королів. Я тобі про нього розкажу", відповів сер Ричард. „Добре, я слухаю", сказав Блейк.